

Охороняв Леніна, воював за Петлюру

Вільгирський хлібороб з діда-прадіда Олексій Сергійчук

Прослідкувати людську долю, її повороти завжди цікаво. А якщо ця доля незвичайна, чітко проектується на вікопомні історичні події, то й поготів.

Як відомо, з початком Першої світової війни на території Волинської губернії був сформований однойменний стрілецький полк. В його складі на передову потрапив і 26-літній мешканець Вільгора Олексій Сергійчук. Воювати довелось на Південно-Західному фронті, з австрійцями. Багато років по тому, згадуючи ці події, Олексій Кононович називав їх не інакше, як «пеклом на цьому світі». Дійсно, вже в перші дні війни солдатам не вистачало хліба, обмундирування, зброї, а з настанням холодів в окопах поширився тиф, допікали воші. Та й гинуло нашого брата-українця від куль-осколків тоді чимало. Тож не дивно, що практично весь Волинський полк піддався невдовзі революційним настроям.

Широ увірував у соціальну справедливість, обіцяну більшовицькими агітаторами, і рядовий Сергійчук. Тому наступний крок — захищати революцію — він зробив свідомо та разом із солдатами-однодумцями дістався Петрограда.

Коли до столиці прибув лідер більшовиків Володимир Ленін, молодий вільгирець був у складі живого заслону на Фінляндському вокзалі, а під час Жовтневого перевороту брав участь у штурмі Зимового палацу. Втім, штурму як такого тоді не було, бо революціонери вільно увійшли до спорожнілого палацу, звідки вже ретирувались службовці та юнкери. Отже, ані найменшого опору ніхто не зустрів і не чинив, про що Сергійчук потім не раз розпо-

відав, кепкуючи з численних радянських фільмів, де солдати та матроси штурмували резиденцію Тимчасового уряду, як якусь цитадель.

Після бурхливих листопадових подій 1917-го Олексій служив у роті охорони Смольного, багато разів бачив Леніна, чув його виступи, хоча особисто і не спілкувався. Проте найбільшою сенсацією в житті вільгирця став підписаний головою Раднаркомом Декрет про землю. Після осмислення закону селянин раптом згадав, що він з України — краю, де залишилася молода дружина, 20 десятин ріллі та робочий кінь. Однак найболючіше ятрила серце думка про те, що у Вільгорі от-от роздаватимуть панську землю, а його, Сергійчука, там не буде. Отож жінці без чоловіка, чого доброго, ріллі і не наділять. А тому, скинувши з себе шинель, Олексій Коно-

нович полишає Смольний та пішки прямує на Україну.

Ох і зазнав бідолаха поневірянь через отой ленінський декрет! Ох і скуштував злиднів! А все через те, що ні копійки в кишені не мав, ні шматка хліба в торбині. Тож і на роботу мусив найматися, аби, заробивши, просуватися далі, і пильнувати, щоб чогось лихого не трапилось у дорозі: час-то був неспокійний, жорстокий.

Коли ж Сергійчук таки дістався України та зробив перші кроки рідною землею, то потрапив у руки петлюрівців. Чого лишень не вигадував тоді про своє минуле, як тільки не фантазував, аби брати-українці повірили в те, що він — простий аполітичний селянин, який три роки тому дезертирував з російського війська, поневірявся, а наразі повертається додому. Але петлюрівці вчинили по-своєму, зарахувавши вільгирця до армії УНР. Ясна річ, об-

мундирували, озброїли, дали коня Блискавку.

Півроку служив Олексій в українському війську. В бою під Житомиром був поранений: ворожа шабля розрубала йому лице. Постраждав і кінь, якого довелось застрелити.

Відтак повернувся до Вільгора інвалідом, позаяк не бачив на ліве око. Землі, про яку мріяв усі ці літа, так і не отримав. Втратив навіть ту, що мав. Стосовно коня-годувальника, то його забрали більшовики.

Про своє перебування у збройних силах молодого української держави Олексій Кононович, звичайно, розповідав тільки тим людям, яким довіряв. Тож майже ніхто в селі не відав, що дід-каліка був причетний до вікопомних подій історії. І тільки пісня, яку Сергійчук інколи мугикав під час роботи, дещо проливала світло:

У неділю рано —

ще сонце не сходить —

Українське військо з

окопів виходить.

«Окопи, окопи, жаль вас

покидати».

Ой, як було важко край

цей будувати!

Край цей будували

старі і малії,

Тепер полишають

стрілці січовії.

У неділю рано, о шостий

години,

Приїхав Петлюра на

польській машині.

Приїхав Петлюра і став

говорити:

«Ой, як було добре на

Україні жити.

Чи ви, хлопці, спали, чи у

карти грали.

Що ви Україну ворогам

віддали?».

«Здається, й не спали, і

в карти не грали.

Прийшли воріженьки —

силсю забрали».

Тамара ДИНИСЮК,

красзнавець.